

Robert Louis Stevenson

Reis met een ezel

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Mijn beste Sidney Colvin,

De reis die in dit kleine boek zal worden beschreven, was erg aangenaam en fortuinlijk voor mij.

Na een onhandig begin had ik tot het einde alleen maar voorspoed. Maar we zijn allemaal reizigers in wat John Bunyan de wildernis van deze wereld noemt – en ook allemaal reizigers met een ezel; en het beste wat wij tijdens onze reizen kunnen vinden is een oprechte vriend. Hij die er veel vindt, is een fortuinlijke reiziger. We reizen zelfs om ze te vinden. Zij zijn het doel en de beloning van het leven. Zij zorgen ervoor dat we onszelf recht in de ogen kunnen blijven kijken, en wanneer we alleen zijn, zijn we alleen maar dichter bij de afwezigen.

Elk boek is, in zekere intieme zin, een circulaire aan de vrienden van degene die het schrijft. Alleen zij vatten de betekenis; vinden persoonlijke boodschappen, bevestigingen van liefde en uitingen van dankbaarheid die in elke hoek voor hen zijn achtergelaten. Het publiek is anderzijds een grootmoedige patroon die de briefporto voor zijn rekening neemt. En hoewel de brief voor iedereen is bedoeld, hebben we een oud en vriendelijk gebruik om het op

de buitenkant aan één iemand te richten. Waar kan een mens trots op zijn, als hij niet trots is op zijn vrienden? En daarom, mijn beste Sidney Colvin, verblijf ik, met trots en affectie de uwe,

R.L.S.

VELAY

Er zijn tal van wonderen, maar geen is groter dan de mens...

En moeder Aarde, de eeuwig onuitputtelijke, blijft hij rusteloos bewerken, jaar in jaar uit, met ploegijzer en paardenspan.

-Sophocles

Wie heeft de wilde ezel de vrijheid gegeven, ja, wie heeft de banden van de ezel der steppe geslaakt?

-Job

DE EZEL, DE BEPAKKING EN HET PAKZADEL

In een kleine plaats die Le Monastier heet, in een aangename hooglandvallei, vierentwintig kilometer van Le Puy, heb ik ongeveer een maand heel prettig doorgebracht. Monastier staat bekend om zijn productie van kant, dronkenschap, de vrijmoedige taal en de ongevenaarde politieke tweedracht. In dit kleine bergplaatsje vind je aanhangers van de vier Franse partijen – de Legitimisten, Orleanisten, Imperialisten en Republikeinen – en zij haten, verfoeien, kleineren en belasteren elkaar allemaal. Afgezien van zakelijke doeleinden, of om elkaar van leugens te betichten bij een caféruzie, hebben ze zelfs het fatsoen om met elkaar te spreken naast zich neergelegd. Het is je reinste Poolse landdag in de bergen. Te midden van dit Babylon vond ik een gemene deler; iedereen spande zich in om aardig en behulpzaam voor de vreemdeling te zijn. Dit lag niet alleen aan de natuurlijke gastvrijheid van bergbewoners, en zelfs niet aan de verbazing over het feit dat ik een man was die uit vrije wil in Le Monastier verbleef, als hij net zo goed ergens anders in deze grote wereld had kunnen wonen; het

kwam voornamelijk voort uit mijn voorgenomen plan om in zuidelijke richting door de Cevennen te trekken. Een reiziger van mijn soort was tot dusver volslagen onbekend in deze streek. Ik werd met minachting bekeken, als een man die een reis naar de maan zou ondernemen, maar toch met eerbiedige interesse, als iemand die een reis naar de barre pool aanvaardt. Iedereen stond klaar om me te helpen met mijn voorbereidingen; een groepje sympathisanten steunde me op het kritieke moment van een aankoop; er werd geen stap gezet waar niet op werd gedronken of die niet werd gevierd met een middagmaal of een ontbijt.

Het liep al tegen oktober eer ik klaar was voor vertrek en op de hoogte waarop mijn pad zich bevond, was geen warme nazomer te verwachten. Ik was vastbesloten, al zou ik niet gaan kamperen, om toch de middelen om te kamperen in mijn bezit te hebben; want er is niets schadelijker voor de gemoedsrust dan de noodzaak om rond schemering een onderkomen te bereiken, en voor degene die met de benenwagen gaat, is de gastvrijheid van een dorpsherberg niet iets waar je klakkeloos op kunt rekenen. Het is lastig om een tent op te zetten, helemaal voor de eenzame reiziger, en

lastig om weer af te breken; en zelfs tijdens de mars vormt het een opvallend element in je bagage. Een slaapzak daarentegen is altijd klaar voor gebruik –je hoeft er alleen maar in te kruipen; het dient twee gemakken – ’s nachts een bed, overdag een valies; en wat de nieuwsgierige voorbijganger betreft loop je niet te koop met je bedoelingen om te kamperen. Dit is een belangrijk punt. Als een kampement niet geheim is, is het niets meer dan een ongemakkelijke rustplaats; je wordt een openbaar figuur; de uitgelaten buitenman bezoekt je bed na een vroeg avondmaal; en je moet slapen met één oog open en opstaan voor de dag aanbreekt. Ik besloot een slaapzak te nemen; en na herhaalde bezoeken aan Le Puy en een hoeveelheid uitspattingen voor mijzelf en mijn adviseurs werd er een slaapzak ontworpen, gemaakt en triomfantelijk mee naar huis genomen.

Dit geesteskind van mij was bijna 2 vierkante meter groot, afgezien van twee driehoekige flappen om ’s nachts als kussen te dienen en overdag als de boven- en onderkant van de zak. Ik noem het ‘de zak’, maar dat doet hem eigenlijk te veel eer aan: het was slechts een soort lange rol of worst, groen waterdicht zeildoek van buiten en blauwe schapenvacht van

binnen. Het was handig als reistas en warm en droog als bed. Het bood ruim voldoende bewegingsruimte voor één persoon; en in geval van nood pasten er twee in het ding. Ik kon mezelf er tot mijn nek in begraven; want mijn hoofd vertrouwde ik toe aan een bonten kap, met een capuchon die ik over mijn oren kon trekken en een band die onder mijn neus viel als een respirator; en als het hard zou regenen was ik van plan om een kleine tent, of tentje, van mijn waterdichte jas, drie stenen en een kromme tak te maken.

Het is niet moeilijk voor te stellen dat ik deze gigantische bepakking niet alleen op mijn eigen, menselijke, schouders kon dragen. Restte mij nog een lastdier te kiezen. Welnu, een paard is het dametje onder de dieren, grillig, schuchter, kieskeurig qua voedsel, met een tere gezondheid en daarom te waardevol en weerspannig om alleen te laten, zodat je aan je beest vastgeketend zit als galleislaven aan elkaar; een gevaarlijke weg doet hem op hol slaan; kortom, hij is een onzekere en veeleisende bondgenoot en hij verdertigvoudigt de problemen van de reiziger. Wat ik nodig had was iets goedkoops en kleins en dappers, en met een onverstoortbaar en vreedzaam karakter; en al deze vereis-